Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 14. oktobra 2021 *

„Pritožba – Javni uslužbenci – Disciplinski postopek – Kadrovski predpisi za uradnike Evropske unije – Člen 3 Priloge IX – Sklep Komisije C(2004) 1588 o določitvi splošnih izvedbenih določb o vodenju upravnih preiskav in disciplinskih postopkov – Člen 4(4) – Upravna preiskava – Zaslišanje zadevnega uradnika – Pooblastilo Preiskovalnemu in disciplinskemu uradu Komisije (IDOC) za izvedbo tega zaslišanja – Pravica do obrambe – Pravica do izjave“

V zadevi C-583/19 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 30. julija 2019,

**Belén Bernaldo de Quirós**, stanujoča v Bruslju (Belgija), ki jo zastopa M. Casado García-Hirschfeld, avocate,

pritožnica,

druga stranka v postopku je

**Evropska komisija**, ki jo zastopata B. Mongin in A.-C. Simon, agenta,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (drugi senat)

v sestavi A. Arabadjiev, predsednik prvega senata v funkciji predsednika drugega senata, I. Ziemele, sodnica, T. von Danwitz, P. G. Xuereb in A. Kumin (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec P. Pikamäe,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

**Sodbo**

1 Belén Bernaldo de Quirós s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 5. junija 2019, Bernaldo de Quirós/Komisija (T-273/18, neobjavljena, EU:T:2019:371, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je to zavrnilo njeno tožbo za, prvič, razglasitev ničnosti sklepa Evropske komisije z dne 6. julija 2017, s katerim ji je bil kot disciplinski ukrep izrečen opomin (v nadaljevanju: sporni sklep), in po potrebi sklepa z dne 31. januarja 2018 o zavrnitvi njene pritožbe zoper sporni sklep, ter drugič, povrnitev škode, ki naj bi ji nastala zaradi teh sklepov.

## Pravni okvir

### *Kadrovski predpisi za uradnike Evropske unije*

2 Člen 12 Kadrovskih predpisov za uradnike Evropske unije v različici, ki se uporablja za ta spor (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi), določa:

„Uradnik se vzdrži kakršnih koli dejanj ali obnašanja, ki bi njegov položaj lahko kazali v slabi luči.“

3 Člen 86 Kadrovskih predpisov določa:

„1. Uradnik [ali nekdanji uradnik] je disciplinsko odgovoren, če namerno ali iz malomarnosti ne ravna v skladu s svojimi obveznostmi po teh kadrovskih predpisih.

2. Kadar organ za imenovanja ali OLAF izve za dokaze o neizpolnjevanju obveznosti v smislu odstavka 1, lahko sproži upravno preiskavo, s katero se preveri, ali je prišlo da takega neizpolnjevanja obveznosti.

3. Disciplinska pravila, postopki in ukrepi ter pravila in postopki glede upravne preiskave so določeni v Prilogi IX.“

4 Člen 1(1) Priloge IX h Kadrovskim predpisom določa:

„Kadar koli se v preiskavi OLAF razkrije možna osebna vpletenost uradnika ali nekdanjega uradnika institucije, se pod pogojem, da to ne škoduje preiskavi, zadevna oseba o tem hitro obvesti. V nobenem primeru se po končani preiskavi ne sme pripraviti sklepne ugotovitve, v katerih je z imenom naveden uradnik, če ta ni imel možnosti dati pripombe v zvezi z dejstvi, ki se nanašajo nanj. Te pripombe se navedejo v sklepnih ugotovitvah.“

5 Člen 2 te priloge določa:

„1. Pravila, določena v členu 1 te priloge, se s potrebnimi spremembami uporabljajo za druge upravne preiskave, ki jih izvaja organ za imenovanja.

2. Ko se preiskava zaključi, organ za imenovanja obvesti zadevno osebo in ji predloži sklepne ugotovitve poročila o preiskavi ter, na zahtevo in ob upoštevanju varovanja legitimnih interesov tretjih strank, vse dokumente, ki so neposredno povezani z domnevnimi obtožbami proti njej.

3. Organi za imenovanja vsake institucije sprejmejo izvedbene postopke za ta člen v skladu s členom 110 Kadrovskih predpisov.“

6 Člen 3 navedene priloge določa:

„Po tem, ko je zadevni uradnik obveščen o vseh dokazih v spisu in po njegovem zaslišanju lahko organ za imenovanja na podlagi poročila o preiskavi:

(a) odloči, da uradniku ni mogoče dokazati krivde, in o tem pisno ob[ves]ti uradnika; ali

(b) odloči, da se ne sprejmejo nobeni disciplinski ukrepi, čeprav je, ali se zdi, da je prišlo do neizpolnjevanja obveznosti in, kadar je to primerno, uradnika opomni; ali

(c) v primeru neizpolnjevanja obveznosti v smislu člena 86 Kadrovskih predpisov:
(i) odloči, da začne disciplinski postopek, predviden v oddelku 4 te priloge ali
(ii) odloči, da začne disciplinski postopek pred disciplinsko komisijo.“

7 Člen 22(1) iste priloge določa:

„Po zaslišanju uradnika sprejme organ za imenovanja odločitev, predvideno v členih 9 in 10 te priloge, v dveh mesecih po prejemu mnenja komisije. Odločitev mora biti utemeljena.“

### *SID iz leta 2004*

8 Komisija je na podlagi člena 2(3) Priloge IX h Kadrovskim predpisom 28. aprila 2004 sprejela Sklep C(2004) 1588 o določitvi splošnih izvedbenih določb o vodenju upravnih preiskav in disciplinskih postopkov, objavljen v *Upravnih obvestilih* št. 86-2004 z dne 30. junija 2004 (v nadaljevanju: SID iz leta 2004).

9 Člen 2(1) in (3) SID iz leta 2004 v zvezi s pristojnostmi in nalogami Preiskovalnega in disciplinskega urada Komisije (IDOC) določa:

„1. Urad IDOC izvaja upravne preiskave. V teh določbah ‚upravne preiskave‘ pomenijo vse ukrepe, ki jih sprejme pooblaščeni uradnik za ugotavljanje dejanskega stanja in po potrebi tega, ali gre za kršitev obveznosti, naloženih uradnikom Komisije. […]

3. Urad IDOC vodi disciplinske postopke za OI.“

10 Člen 3 SID iz leta 2004, naslovljen „Pravila za izvajanje pooblastil za upravno preiskavo“, določa:

„1. Direktor in drugi člani urada IDOC so pri izvajanju svojih pooblastil za upravno preiskavo samostojni. Tako pri izvajanju teh pooblastil niti ne zahtevajo niti ne prejemajo navodil. Pooblaščeni so za pridobivanje dokumentov, pozivanje vseh oseb, za katere veljajo Kadrovski predpisi, k predložitvi informacij in opravljanje pregledov na kraju samem.

2. Upravne preiskave se izvedejo temeljito in ob upoštevanju obremenilnih in razbremenilnih okoliščin ter v primernem roku glede na okoliščine in zapletenost primera.

3. Uradu IDOC lahko pomagajo drugi uradniki ali specializirane službe.“

11 Člen 4 SID iz leta 2004, naslovljen „Začetek in vodenje upravnih preiskav“, določa:

„1. Upravno preiskavo začne generalni direktor za kadrovske in upravne zadeve na lastno pobudo ali na zahtevo generalnega direktorja ali vodje službe v soglasju z generalnim sekretarjem.

[…]

3. S sklepom o začetku upravne preiskave se določi direktor urada IDOC ali drug uradnik [kot oseba, odgovorna] za preiskavo, opredelita se predmet in obseg preiskave ter se od uradnikov, odgovornih za preiskavo, zahteva, da na podlagi posebnih dejstev in okoliščin ugotovijo odgovornosti v zadevi, po potrebi individualno odgovornost uradnikov, [ki jih zadeva preiskava].

4. Kadar koli se v upravni preiskavi razkrije možna osebna vpletenost uradnika, se pod pogojem, da to ne škoduje preiskavi, zadevna oseba o tem hitro obvesti. V nobenem primeru se po končani preiskavi ne smejo pripraviti sklepne ugotovitve, v katerih je z imenom naveden uradnik, če ta ni imel možnosti izraziti svojega mnenja glede vseh dejstev, ki se nanašajo nanj. To mnenje se navede v sklepnih ugotovitvah. […]

5. Urad IDOC predloži poročilo o preiskavi generalnemu direktorju za kadrovske in upravne zadeve […]. V tem poročilu se navedejo dejstva in okoliščine primera; v njem se navede, ali so bila upoštevana pravila in postopki, ki se uporabljajo v takih primerih, ter opredelijo morebitne individualne odgovornosti ob upoštevanju obteževalnih ali olajševalnih okoliščin. Poročilu se priložijo kopije vseh upoštevnih dokumentov in zapisniki zaslišanj.

6. Generalni direktor za kadrovske in upravne zadeve [zadevnega uradnika] obvesti o zaključku preiskave ter mu predloži sklepne ugotovitve poročila o preiskavi in, na zahtevo, vse dokumente, ki so neposredno povezani z obtožbami proti njemu, ob upoštevanju varovanja legitimnih interesov tretjih strank.

7. Generalni direktor za kadrovske in upravne zadeve lahko po tem, ko prejme poročilo o preiskavi urada OLAF, po potrebi od urada OLAF zahteva dopolnitev poročila, se odloči, da sam začne upravno preiskavo, takoj začne disciplinski postopek ali pa zadevo zaključi brez disciplinskih posledic.“

12 Člen 5 SID iz leta 2004, naslovljen „Zaslišanje iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom“, določa:

„1. Uradnik, ki je bil zaslišan na podlagi člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, podpiše zapisnik zaslišanja ali predloži svoje komentarje in/ali pripombe v 15 [koledarskih] dneh od prejema zapisnika. Če tega v tem roku ne stori, se – razen v primerih višje sile – šteje, da je zapisnik potrjen.

2. Če mora OI ali oseba, ki jo OI za to pooblasti, po zaslišanju iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom z nekaterimi osebami opraviti razgovore, lahko zadevni uradnik na zahtevo prejme kopijo podpisanih zapisnikov teh razgovorov, če so v njih navedena dejstva neposredno povezana s predhodnimi obtožbami zoper uradnika.“

## Dejansko stanje

13 Dejansko stanje je navedeno v točkah od 1 do 13 izpodbijane sodbe, za potrebe tega postopka pa ga je mogoče povzeti tako.

14 Pritožnica, B. Bernaldo de Quirós, se je s 1. januarjem 1987 zaposlila kot uradnica pri Komisiji. Po tem, ko je bila vodja oddelka „Večjezičnost“, je 1. januarja 2013 postala vodja oddelka „Urad za pripravništvo“, ki je bil novoustanovljen in del direktorata „Mladina in šport“ pri Generalnem direktoratu (GD) za izobraževanje in kulturo, ki se zdaj imenuje GD za izobraževanje, mladino, šport in kulturo.

15 Pet uslužbencev, ki so na oddelku pritožnice obravnavali zadeve v zvezi z zaposlovanjem pripravnikov, je 6. februarja 2014 zoper njo vložilo pritožbo. Očitali so ji zlasti nesprejemljivo vedenje do sodelavcev na oddelku in nepravilnosti v postopku izbire pripravnikov za delo na Komisiji.

16 Organ Komisije za imenovanja (v nadaljevanju: OI) je 26. marca 2014 urad IDOC pooblastil za izvedbo upravne preiskave v zvezi s pritožnico. V pooblastilu, podeljenem uradu IDOC, je bilo navedeno:

„Namen te preiskave je ugotoviti, v kolikšni meri je [pritožnica] ravnala neprimerno v odnosu do nekaterih zaposlenih na svojem oddelku in kršila postopke za izbiro pripravnikov za delo na Komisiji.“

17 Urad IDOC je 22. junija 2015 OI poslal svoje poročilo o preiskavi na podlagi člena 2 Priloge IX h Kadrovskim predpisom. Urad IDOC je v tem poročilu ugotovil, da je verjetno, da je pritožnica kršila obveznosti iz Kadrovskih predpisov. Natančneje, urad IDOC je menil, prvič, da „obnašanje [pritožnice] v odnosu do B.[, namestnice vodje oddelka,] od 1. januarja 2013 do 31. maja 2013 izkazuje vse elemente, ki pomenijo psihično nasilje“, drugič, da je „obnašanje [pritožnice] v odnosu do C. na sestanku oddelka 22. aprila 2013 lahko pomenilo neprimerno obnašanje v smislu člena 12 Kadrovskih predpisov“ in, tretjič, da je „[pritožnica] sistem izbire kandidatov za pripravništvo spremenila na način, ki ni zagotavljal enake in pregledne obravnave vseh kandidatov in [ki] ga je mogoče razumeti kot dajanje prednosti nekaterim kandidatom v škodo drugih. Ob upoštevanju nalog in odgovornosti [pritožnice] bi se njeno ravnanje lahko štelo za kršitev člena 21 Kadrovskih predpisov.“

18 Generalni direktor GD za človeške vire in varnost je na podlagi poročila o preiskavi urada IDOC prav tako 22. junija 2015 odločil, da bo urad IDOC pooblastil, da pritožnico zasliši na podlagi člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom. Zastopniki pritožnice so z dopisom z dne 12. avgusta 2015 izpodbijali to odločitev OI o prenosu pooblastil za izvedbo tega zaslišanja na urad IDOC. OI je 9. septembra 2015 pritožnici potrdil, da bosta njeno zaslišanje vodila dva člana urada IDOC, in ji odgovoril, da lahko v skladu z ustaljeno prakso urad IDOC pooblasti, da namesto njega vodi zaslišanje iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, saj mu IDOC nato predloži zapisnik zaslišanja, da odloči o nadaljnjih ukrepih. Zastopniki pritožnice so z dopisom z dne 16. septembra 2015 OI predložili pisne pripombe glede zaslišanja, v katerih so ponovili svoj ugovor. Urad IDOC je pritožnico 23. septembra 2015 zaslišal ob prisotnosti njenih zastopnikov.

19 Urad IDOC je 6. oktobra 2015 pritožnico obvestil, da je bilo njenim predlogom za zaslišanje dodatnih prič ugodeno, in opravil zaslišanja štirih oseb, ki so bile v času nastanka dejstev zaposlene na oddelku „Urad za pripravništvo“. Zapisniki teh zaslišanj so bili za morebitne pripombe pritožnici poslani 23. oktobra 2015. Njen zastopnik je pripombe posredoval z dopisom z dne 5. novembra 2015.

20 OI je 22. decembra 2015 odločil, da zoper pritožnico začne disciplinski postopek pred disciplinsko komisijo na podlagi poročila o njenem zaslišanju na podlagi člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in spremnih dokumentov.

21 V okviru disciplinskega postopka pred disciplinsko komisijo so zastopniki pritožnice tej komisiji predložili pisno stališče, zadnjenavedena pa je pritožnico zaslišala 5. oktobra 2016. Obrazloženo mnenje disciplinske komisije je bilo sprejeto 26. januarja 2017. Disciplinska komisija je v tem mnenju ugotovila, da so ravnanja pritožnice njen položaj kazala v slabi luči v smislu člena 12 Kadrovskih predpisov. Vendar je ta komisija menila, da ne bi bilo primerno predlagati naložitev disciplinskega ukrepa zaradi zgolj ugotovitve – ki jo je vsekakor ocenila za omejeno – da je bil položaj prikazan v slabi luči, in v teh okoliščinah predlagala, naj se disciplinski ukrep pritožnici ne naloži.

22 Po zaslišanju pritožnice pred tristranskim OI, ki ga je sestavljala skupina treh generalnih direktorjev Komisije, je ta tristranski OI 6. julija 2017 sprejel sporni sklep.

23 Pritožnica je zoper ta sklep na podlagi člena 90(2) Kadrovskih predpisov vložila pritožbo, ki jo je OI zavrnil s sklepom z dne 31. januarja 2018.

## Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

24 Pritožnica je 30. aprila 2018 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo, s katero je predlagala, prvič, razglasitev ničnosti spornega sklepa in po potrebi sklepa o zavrnitvi pritožbe, ki jo je vložila zoper ta sporni sklep, in drugič, povračilo škode, ki naj bi jo utrpela zaradi teh sklepov.

25 Pritožnica je v utemeljitev predlogov za razglasitev ničnosti navedla štiri tožbene razloge, od katerih se je prvi nanašal na kršitev pooblastila, podeljenega uradu IDOC, drugi na uporabo člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom v nasprotju z načelom spoštovanja pravice do obrambe, tretji na kršitev načela enakosti orožij na zaslišanju iz člena 22 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, četrti pa na kršitev načela sorazmernosti, napačno ugotovljeno dejansko stanje in očitno napako pri presoji glede disciplinskega ukrepa opomina.

26 Splošno sodišče je tožbo z izpodbijano sodbo v celoti zavrnilo kot neutemeljeno.

## Predlogi strank

27 Pritožnica Sodišču predlaga, naj:

– izpodbijano sodbo razveljavi;

– ugodi predlogom, ki so bili podani na prvi stopnji, in

– Komisiji naloži plačilo stroškov, vključno s stroški, ki so nastali na prvi stopnji.

28 Komisija Sodišču predlaga, naj:

– pritožbo zavrne in

– pritožnici naloži plačilo stroškov.

## Pritožba

29 Pritožnica v utemeljitev pritožbe navaja en sam pritožbeni razlog, ki se nanaša na to, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je razsodilo, da člen 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in člen 4(4) SID iz leta 2004 v povezavi z načelom spoštovanja pravice do obrambe, zlasti pravice do izjave, zagotovljene v členu 41(2)(a) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), ne nasprotujeta temu, da OI za izvedbo zaslišanja iz navedenega člena 3 pooblasti urad IDOC. Ta pritožbeni razlog ima dva dela.

30 Pritožnica s prvim delom trdi, da je Splošno sodišče kršilo člen 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom ter člena 4 in 5 SID iz leta 2004 v povezavi s členom 41(2)(a) Listine. Z drugim delom trdi, da je Splošno sodišče izkrivilo dejstva.

### *Prvi del*

#### *Trditve strank*

31 Na prvem mestu, pritožnica trdi, da je Splošno sodišče v točkah 81 in 82 izpodbijane sodbe napačno razlagalo člen 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in člen 4(4) SID iz leta 2004, ker je menilo, da ti določbi ne zahtevata, da mora biti zaslišanje iz navedenega člena 3 opravljeno pred OI. Pritožnica meni, da iz navedenih določb izrecno izhaja, da mora ta organ osebno zaslišati zadevnega uradnika, preden se po potrebi odloči za uvedbo disciplinskega postopka.

32 Po mnenju pritožnice je taka postopkovna zahteva bistvena v smislu člena 263, drugi odstavek, PDEU, saj mora zadevnega uradnika zaslišati organ, pristojen za uvedbo morebitne disciplinske preiskave. V zvezi s tem pritožnica navaja, da je namen poročila, ki ga je OI predložil disciplinski komisiji in ki je bilo sprejeto po tem zaslišanju, le ugotovitev dejstev, zlasti glede na rezultate navedenega zaslišanja.

33 Na drugem mestu, pritožnica trdi, da je Splošno sodišče v obrazložitvi v točkah 81 in 82 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo, ker je neupoštevanje določbe Kadrovskih predpisov, in sicer člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, napačno utemeljilo z notranjimi pravili, in sicer SID iz leta 2004. Zadnjenavedene naj bi bile manj zavezujoče kot Kadrovski predpisi in naj zato ne bi mogle zakonito določati pravil, ki odstopajo od hierarhično nadrejenih določb, kot so splošna pravna načela ali določbe Kadrovskih predpisov.

34 Na tretjem mestu, pritožnica trdi, da je obrazložitev Splošnega sodišča v točkah 81 in 82 izpodbijane sodbe protislovna. Medtem ko naj bi namreč Splošno sodišče v točki 81 priznalo, da v skladu s členom 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in členom 4(4) SID iz leta 2004 obveznost OI, da zasliši zadevnega uradnika, vključuje to, da ta organ, preden na podlagi poročila o preiskavi

po potrebi začne disciplinski postopek, pridobi mnenje tega uradnika o vseh zadevnih dejstvih, naj bi Splošno sodišče v točki 82 navedlo, da te določbe ne zahtevajo, da se zaslišanje iz navedenega člena 3 opravi pred OI.

35 Na četrtem mestu, pritožnica meni, da Splošno sodišče v točkah 81 in 82 izpodbijane sodbe ni upoštevalo sodbe Sodišča z dne 11. julija 1968, Van Eick/Komisija (35/67, EU:C:1968:39). Iz te sodbe naj bi izhajalo, da je v primeru disciplinskega postopka obvezno zaslišanje zadevne osebe s strani OI, kot je določeno v členu 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, strogo pravno pravilo. Zato naj bi bilo treba na podlagi te sodbe člen 3 Priloge IX razlagati tako, da OI nalaga obveznost, da pred morebitno uvedbo disciplinskega postopka sam zasliši zadevnega uradnika.

36 Na petem mestu, pritožnica trdi, da je Splošno sodišče v točki 84 izpodbijane sodbe napačno razlagalo člen 5(2) SID iz leta 2004, ker je presodilo, da ta določba OI pooblašča, „da v zvezi z zaslišanjem iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom osebo, v obravnavanem primeru urad IDOC, pooblasti, da opravi zaslišanje nekaterih oseb, vključno z zadevno osebo“. Navedena določba naj bi namreč določala možnost takega prenosa pristojnosti šele „po zaslišanju“ zadevnega uradnika in samo za zaslišanje prič.

37 Vsekakor naj urad IDOC ne bi bil „oseba“, kot je Splošno sodišče napačno navedlo v navedeni točki, ampak organ, zadolžen za to, da na podlagi pooblastila OI nepristransko in neodvisno izvede upravne preiskave in po njihovem zaključku pripravi priporočila za OI.

38 Na šestem in zadnjem mestu, pritožnica Splošnemu sodišču očita, da je v točkah 89 in 90 izpodbijane sodbe s tem, da je potrdilo možnost, da lahko OI za izvedbo zaslišanja iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom pooblasti urad IDOC, kršilo načelo spoštovanja pravice do obrambe, katerega del sta med drugim pravica do izjave in načelo kontradiktornosti. Natančneje, Splošno sodišče naj bi napačno presodilo, da lahko zadevni uradnik svoja stališča o vseh elementih iz spisa OI veljavno sporoči prek urada IDOC, preden OI odloči na podlagi člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom. Na eni strani naj tega zaslišanja namreč ne bi mogel opraviti organ, ki je že pripravil poročilo o preiskavi, v katerem je predlagal, da se ugotovi odgovornost tega uradnika, in ki je za to pridobil izjave prič, zlasti izjavo navedenega uradnika. Na drugi strani naj bi pravica do izjave vključevala, da ima zadevna oseba možnost vplivati na postopek odločanja tako, da predstavi svoja stališča pred OI.

39 Komisija meni, da je treba trditve pritožnice zavrniti kot neutemeljene.

### *Presoja Sodišča*

40 Na prvem mestu, v zvezi s trditvijo pritožnice, da je Splošno sodišče v točkah 81 in 82 izpodbijane sodbe kršilo člen 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in člen 4(4) SID iz leta 2004, je treba, prvič, opozoriti, da prva določba določa, da „[p]o tem, ko je zadevni uradnik obveščen o vseh dokazih v spisu[,] in po njegovem zaslišanju“ lahko OI „na podlagi poročila o preiskavi“ med drugim odloči, da začne disciplinski postopek. Druga določba pa določa, da „[k]adar koli se v upravni preiskavi razkrije možna osebna vpletenost uradnika, se pod pogojem, da to ne škoduje preiskavi, zadevna oseba o tem hitro obvesti“, da se „[v] nobenem primeru […] po končani preiskavi ne smejo pripraviti sklepne ugotovitve, v katerih je z imenom naveden uradnik, če ta ni imel možnosti izraziti svoje mnenje glede vseh dejstev, ki se nanašajo nanj“, in da se „[t]o mnenje […] navede v sklepnih ugotovitvah“.

41 V nasprotju s tem, kar trdi pritožnica, iz besedila teh določb ne izhaja, da mora OI „osebno“ zaslišati zadevnega uradnika, preden se po potrebi odloči za uvedbo disciplinskega postopka.

42 Drugič, iz konteksta, v katerega je umeščen člen 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, izhaja, da se s to določbo izvaja načelo, določeno v členu 1(1) te priloge, ki se na podlagi člena 2(1) navedene priloge uporablja za upravne preiskave, ki jih izvaja OI, in katerega besedilo je v bistvu povzeto v členu 4(4) SID iz leta 2004, v skladu s katerim se po končani preiskavi ne smejo pripraviti sklepne ugotovitve, v katerih je z imenom naveden uradnik, če ta ni imel možnosti dati pripombe v zvezi z dejstvi, ki se nanašajo nanj.

43 Iz tega sledi, da je namen obveznosti zaslišanja zadevnega uradnika iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in člena 4(4) SID iz leta 2004 ta, da se temu uradniku omogoči, da učinkovito predstavi svoje stališče o dejstvih, ugotovljenih med upravno preiskavo, preden OI na podlagi poročila o preiskavi sprejme odločitev o morebitnem začetku disciplinskega postopka.

44 Ta cilj pa je mogoče doseči tudi, če zadevnega uradnika zasliši urad IDOC – ki ga OI za to pooblasti – in ne neposredno OI.

45 V zvezi s tem je treba opozoriti, kot je to storilo Splošno sodišče v točki 85 izpodbijane sodbe, da urad IDOC v skladu s členom 2(1) in (3) SID iz leta 2004 izvaja upravne preiskave, katerih namen je ugotoviti dejansko stanje, in vodi disciplinske postopke za OI. Prav v okviru te naloge pomoči OI, ki je bila s SID iz leta 2004 zaupana uradu IDOC, lahko urad IDOC od OI prejme pooblastilo, da v njegovem imenu in za njegov račun opravi zaslišanja iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom.

46 Čeprav lahko urad IDOC zaslišanje iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom opravi v okviru preiskave dejstev, mora OI upoštevati pripombe, ki jih je zadevni uradnik podal na tem zaslišanju, da bi lahko na podlagi poročila o preiskavi sprejel informirano odločitev glede morebitne uvedbe disciplinskega postopka.

47 Kot je Splošno sodišče poudarilo v točki 85 izpodbijane sodbe, namreč tudi če OI urad IDOC pooblasti za izvedbo navedenega zaslišanja, ta urad ne more odločiti o nadaljnjih ukrepih v zvezi z upravno preiskavo, ki jo je izvedel, saj je za sprejetje odločitve o morebitni uvedbi disciplinskega postopka po zaslišanju zainteresiranega uradnika pristojen izključno OI.

48 Iz zgornjih preudarkov izhaja, da je treba člen 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom v povezavi s členom 4(4) SID iz leta 2004 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da uradnika, na katerega se nanaša upravna preiskava, ne zasliši neposredno OI, ampak urad IDOC, pooblaščen za to. Trditev pritožnice, da je zaslišanje s strani OI bistvena postopkovna zahteva v smislu člena 263 PDEU, zato ni pravno utemeljena.

49 Zato Splošno sodišče s tem, da je v točki 82 izpodbijane sodbe razsodilo, da člen 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in člen 4(4) SID iz leta 2004 ne zahtevata, da se zaslišanje iz navedenega člena 3 opravi pred OI, ni kršilo teh določb.

50 Na drugem mestu, ni mogoče šteti, da je obrazložitev sodbe v točkah 81 in 82 protislovna. Namreč, kot izhaja iz točke 46 te sodbe, čeprav lahko urad IDOC opravi zaslišanje iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, mora OI vsekakor upoštevati pripombe zadevne osebe, preden na podlagi poročila o preiskavi sprejme odločitev o morebitnem začetku disciplinskega postopka.

51 Na tretjem mestu, kot neutemeljeno je treba zavrniti trditev pritožnice, da je Splošno sodišče napačno utemeljilo nespoštovanje določbe Kadrovskih predpisov z notranjimi pravili, ki odstopajo od te določbe. Zadostuje namreč navesti, da iz ugotovitev, navedenih v točkah od 41 do 48 te sodbe, izhaja, da člen 4(4) SID iz leta 2004 ne odstopa od člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom.

52 Na četrtem mestu, v zvezi s trditvijo pritožnice, da Splošno sodišče v točkah 81 in 82 izpodbijane sodbe pri razlagi člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in člena 4(4) SID iz leta 2004 ni upoštevalo sodne prakse, ki izhaja iz sodbe z dne 11. julija 1968, Van Eick/Komisija (35/67, EU:C:1968:39), je treba opozoriti, da je Sodišče v navedeni sodbi ugotovilo, da je obveznost, da se uradnik zasliši v okviru disciplinskega postopka, kot je bila določena v členu 7, tretji odstavek, Priloge IX h Kadrovskim predpisom v različici, ki je takrat veljala (v nadaljevanju: stari Kadrovski predpisi), strogo pravno pravilo, ki ga je načeloma treba razlagati tako, da temu subjektu nalaga obveznost, da sam izvede zaslišanje zadevne osebe.

53 Sodišče je v navedeni sodbi tudi pojasnilo, da lahko OI le ob spoštovanju tega načela in pod pogoji, ki zagotavljajo varstvo pravic zadevnih oseb, nalogo, da zasliši zadevnega uradnika, zaupa enemu ali več svojim članom, iz razlogov, ki se nanašajo na dobro delovanje služb.

54 Vendar je na eni strani treba navesti, da člen 7, tretji odstavek, Priloge IX k starim Kadrovskim predpisom ustreza členu 22 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, in ne členu 3 zadnjenavedene priloge.

55 Na drugi strani iz sodbe z dne 11. julija 1968, Van Eick/Komisija (35/67, EU:C:1968:39), izhaja, da je Sodišče ugotovilo, da je člen 7, tretji odstavek, Priloge IX k starim Kadrovskim predpisom stroga določba, zlasti zaradi teže sankcij, do katerih lahko pripelje disciplinski postopek iz te priloge.

56 V zvezi s tem je treba opozoriti, da disciplinski postopek obsega dve ločeni fazi, od katerih je prva upravna preiskava obremenilnih in razbremenilnih okoliščin, ki se začne s sklepom OI in konča s poročilom o preiskavi po tem, ko je bila zadevna oseba zaslišana o dejanjih, ki se ji očitajo, druga pa je disciplinski postopek v pravem pomenu, ki ga začne OI na podlagi navedenega poročila o preiskavi in v katerem se zahteva, da se uradnik zasliši, preden se mu naloži disciplinska sankcija (glej v tem smislu sklep z dne 22. januarja 2019, Kerstens/Komisija, C-577/18 P, neobjavljen, EU:C:2019:129, točka 26).

57 Kot je Splošno sodišče navedlo v točki 81 izpodbijane sodbe, zaslišanje iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom spada v prvo fazo, ki se nanaša na ugotavljanje dejanskega stanja zaradi morebitne uvedbe druge faze, in sicer disciplinske faze v pravem pomenu.

58 Drugače od disciplinske faze v pravem pomenu, ki vključuje zlasti zaslišanje iz člena 22 navedene priloge, pa prva faza ne pripelje do sprejetja disciplinskega ukrepa, ampak do morebitne odločitve OI, da začne navedeno disciplinsko fazo. Poleg tega ta odločitev ne vpliva na stališče, ki ga bo OI sprejel ob koncu te druge faze.

59 Iz navedenega izhaja, da sodne prakse, ki izhaja iz sodbe z dne 11. julija 1968, Van Eick/Komisija (35/67, EU:C:1968:39), kot je navedena v točkah 52 in 53 te sodbe, ni mogoče uporabiti v obravnavanem primeru, ki se nanaša na fazo preiskave v okviru disciplinskega postopka. Zato je treba trditev pritožnice, da Splošno sodišče ni upoštevalo navedene sodne prakse, zavrniti kot neutemeljeno.

60 Na petem mestu, glede trditve pritožnice, da je Splošno sodišče s tem, da je potrdilo možnost, da lahko OI za izvedbo zaslišanja iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom pooblasti urad IDOC, v točkah 89 in 90 izpodbijane sodbe kršilo načelo spoštovanja pravice do obrambe, zlasti pravico do izjave in načelo kontradiktornosti, je treba opozoriti, kot je to storilo Splošno sodišče v točki 77 izpodbijane sodbe, da je spoštovanje pravice do obrambe, katere sestavni del je pravica do izjave, temeljno načelo prava Unije, ki velja za vse in ga je treba zagotoviti v vsakem postopku, v katerem se lahko izda akt, ki posega v položaj (glej v tem smislu sodbo z dne 18. junija 2020, Komisija/RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, točka 67 in navedena sodna praksa).

61 Kot je Splošno sodišče navedlo v točki 78 izpodbijane sodbe, člen 41 Listine, ki zagotavlja pravico do dobrega upravljanja, v odstavku 2(a), prva alinea, določa, da ta pravica vključuje pravico vsake osebe, da poda izjavo pred sprejetjem kakršnega koli posamičnega ukrepa, ki jo prizadene.

62 Natančneje, pravica do izjave tako zagotavlja, da ima vsaka oseba možnost, da ustrezno in učinkovito poda svoje stališče v upravnem postopku in pred sprejetjem vsake odločbe, ki bi lahko negativno vplivala na njene interese (sodba z dne 25. junija 2020, HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, točka 58 in navedena sodna praksa).

63 Poleg tega je treba ugotoviti, kot je Splošno sodišče navedlo v točki 79 izpodbijane sodbe, da spoštovanje pravice do obrambe, katerega korelat je načelo kontradiktornosti, zahteva, da mora imeti uradnik, zoper katerega je institucija Unije začela upravni postopek, med tem postopkom možnost, da učinkovito izrazi svoje stališče o resničnosti in upoštevnosti dejstev, zatrjevanih okoliščin in dokumentov, ki jih ta institucija namerava uporabiti proti njemu v utemeljitev trditve o obstoju kršitve določb Kadrovskih predpisov.

64 Iz navedenega izhaja, da ima pravica do izjave dvojni cilj. Na eni strani je namenjena čim natančnejši in pravilnejši preučitvi spisa in ugotavljanju dejanskega stanja, na drugi strani pa omogoča zagotovitev učinkovitega varstva zadevne osebe (sodba z dne 4. junija 2020, ESZD/De Loecker, C-187/19 P, EU:C:2020:444, točka 69).

65 Ob upoštevanju zgornjih preudarkov je treba preveriti, ali je Splošno sodišče kršilo pravico do izjave in načelo kontradiktornosti, ker je na eni strani v točki 89 izpodbijane sodbe ugotovilo, da to, da je zadevno zaslišanje izvedel urad IDOC, ne pomeni, da pritožnica pred sprejetjem te odločbe ni mogla pred OI učinkovito izraziti svojega stališča glede resničnosti in upoštevnosti dejstev, zatrjevanih okoliščin in dokumentov, ki so bili predmet disciplinskega spisa, ki se je nanašal nanjo in v zvezi s katerim je OI moral sprejeti odločitev na podlagi člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, in ker je na drugi strani v točki 90 ugotovilo, da je pritožnica imela možnost izraziti svoje stališče, preden je bil sprejet sklep o začetku disciplinskega postopka v skladu z navedenim členom 3.

66 V zvezi s tem, prvič, ni sporno, kot je Splošno sodišče ugotovilo v točki 89 izpodbijane sodbe, da je imela pritožnica skupaj s svojim zastopnikom ne le možnost podati pripombe in se prepričati, da so bile te pravilno prepisane v zapisnik zadevnega zaslišanja v skladu s členom 5 SID iz leta 2004, ampak tudi možnost predložiti pripombe glede zapisnika svojega zaslišanja, da bi OI seznanila s svojim stališčem v zvezi s tem. Prav tako so ji bili posredovani zapisniki o zaslišanju prič, ki so bile zaslišane za njo, da se ji je omogočilo, da predloži morebitne pripombe, kar je tudi storila z dopisom z dne 5. novembra 2015.

67 Poleg tega tudi ni sporno, kot je Splošno sodišče pojasnilo v točki 90 izpodbijane sodbe, da je pritožnica z dopisoma z dne 12. avgusta in 16. septembra 2015 OI poslala svoje pisne pripombe glede zaslišanja z dne 23. septembra 2015, v katerih je med drugim izpodbijala pooblastilo, ki ga je OI dal uradu IDOC za izvedbo tega zaslišanja, in zatrjevala nepravilnosti, ki naj bi jih zadnjenavedeni storil pri vodenju preiskave.

68 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je pritožnica lahko v skladu s členom 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom ustrezno in učinkovito predstavila svoje stališče, preden je OI sprejel odločitev, da začne disciplinski postopek.

69 Zato, kot je Splošno sodišče navedlo v točki 90 izpodbijane sodbe, pritožnica ne more trditi, da pred uradom IDOC ni mogla predstaviti nekaterih elementov, ki se nanašajo zlasti na domnevne nepravilnosti v upravni preiskavi, ki bi jih lahko uveljavljala pred OI.

70 Zato Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je v točkah 89 in 90 izpodbijane sodbe kršilo pravico pritožnice do obrambe, zlasti njeno pravico do izjave v fazi preiskave v okviru disciplinskega postopka.

71 Na šestem mestu, v zvezi s trditvijo pritožnice, da je Splošno sodišče v točki 84 izpodbijane sodbe napačno razlagalo člen 5(2) SID iz leta 2004, ker je presodilo, da iz te določbe izhaja, da ima OI „možnost, da v zvezi z zaslišanjem iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom osebo, v obravnavanem primeru urad IDOC, pooblasti, da opravi zaslišanje nekaterih oseb, vključno z zadevno osebo“, je treba opozoriti, da navedeni člen 5(2) določa, da „[č]e mora OI ali oseba, ki jo OI za to pooblasti, po zaslišanju iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom z nekaterimi osebami opraviti razgovore, lahko zadevni uradnik na zahtevo prejme kopijo podpisanih zapisnikov teh razgovorov, če so v njih navedena dejstva neposredno povezana s predhodnimi obtožbami zoper uradnika“.

72 Tako iz besedila navedenega člena 5(2) izhaja, da se ta določba nanaša samo na morebitne razgovore z drugimi osebami, ki niso uradnik, na katerega se nanaša disciplinski postopek, ki potekajo po zaslišanju iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom.

73 Iz tega izhaja, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je v točki 84 izpodbijane sodbe razsodilo, da iz člena 5(2) SID iz leta 2004 izhaja, da ima OI možnost, da „v zvezi z zaslišanjem iz člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom“ urad IDOC pooblasti, „da opravi zaslišanje nekaterih oseb, vključno z zadevno osebo“.

74 Vendar iz sodne prakse Sodišča izhaja, da napačna uporaba prava s strani Splošnega sodišča ne more povzročiti razveljavitve izpodbijane sodbe, če je njen izrek utemeljen z drugimi pravnimi razlogi (sodba z dne 17. decembra 2020, BP/FRA, C-601/19 P, neobjavljena, EU:C:2020:1048, točka 49 in navedena sodna praksa).

75 Izrek izpodbijane sodbe pa je v delu, v katerem je zavrnjena tožba pritožnice, utemeljen. Prvič, iz točke 48 te sodbe namreč izhaja, da je Splošno sodišče pravilno razsodilo, da člen 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom in člen 4(4) SID 2004 ne zahtevata, da zaslišanje iz tega člena 3 poteka pred OI. Drugič, kot je razvidno iz točk od 65 do 70 te sodbe, Splošno sodišče s tem, da je presodilo, da s tem, da zaslišanja iz navedenega člena 3 ni vodil OI sam, ampak urad IDOC, ki je bil za to pooblaščen, ni bila kršena pravica pritožnice do obrambe, zlasti njena pravica do izjave, ni napačno uporabilo prava.

76 Iz navedenega izhaja, da napaka Splošnega sodišča, kakršna je bila ugotovljena v točki 73 te sodbe, ne more povzročiti razveljavitve izpodbijane sodbe, saj je njen izrek v delu, v katerem je bila tožba pritožnice zavrnjena, utemeljen z drugimi pravnimi razlogi. Zato je treba trditev pritožnice, da je Splošno sodišče kršilo člen 5(2) SID iz leta 2004, zavrniti kot brezpredmetno.

77 Zato je treba prvi del edinega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

### *Drugi del*

#### *Trditve strank*

78 Pritožnica trdi, da je Splošno sodišče izkrivilo dejstva, ker je v točki 91 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je njena trditev, da bi bila odločba, sprejeta na podlagi člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, drugačna, če bi jo zaslišal neposredno OI, vsekakor zgolj hipotetična. Po mnenju pritožnice bi zaslišanje pred OI lahko vplivalo na postopek odločanja.

79 Komisija predlaga, naj se ta trditev zavrne kot neutemeljena.

#### *Presoja Sodišča*

80 V zvezi z drugim delom edinega pritožbenega razloga, ki se nanaša na to, da naj bi Splošno sodišče v točki 91 izpodbijane sodbe izkrivilo dejstva, je treba opozoriti, da trditve zoper dodatni razlog odločbe Splošnega sodišča ne morejo povzročiti razveljavitve te odločbe in so torej brezpredmetne (sodba z dne 25. junija 2020, Schneider/EUIPO, C-116/19 P, neobjavljena, EU:C:2020:501, točka 76 in navedena sodna praksa).

81 Kot je razvidno iz uporabe izraza „vsekakor“ v tej točki 91, se ta drugi del nanaša na dodatni razlog, ki ga je navedlo Splošno sodišče. Splošno sodišče je namreč v navedeni točki 91 presodilo, da je za to, da bi kršitev pravice do obrambe povzročila razglasitev ničnosti sklepa, ki ga je OI sprejel na podlagi člena 3 Priloge IX h Kadrovskim predpisom, nujno, da bi ta kršitev lahko vplivala na vsebino tega sklepa, nato pa je ugotovilo, da pritožnica ni dokazala, da bi lahko, če bi jo zaslišal neposredno OI, navedla druge elemente kot tiste, s katerimi je ta že bil seznanjen, in da bi zato vsebina sklepa tega organa lahko bila drugačna.

82 Tako se je Splošno sodišče v točki 91 izpodbijane sodbe izreklo o posledicah morebitne kršitve pravice do obrambe. Vendar je Splošno sodišče, kot je razvidno iz točke 75 te sodbe, upravičeno razsodilo, da v obravnavanem primeru take kršitve ni bilo. V teh okoliščinah je treba drugi del pritožbenega razloga zavrniti kot brezpredmeten.

83 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba edini pritožbeni razlog zavrniti kot delno neutemeljen in kot delno brezpredmeten. Zato je treba pritožbo v celoti zavrniti.

## Stroški

84 V skladu s členom 138(1) Poslovnika Sodišča, ki se v pritožbenem postopku uporablja na podlagi člena 184(1) tega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker pritožnica ni uspela, se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

**1. Pritožba se zavrne.**

**2. Belén Bernaldo de Quirós se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi